

โคลงสุภาพ

จารพระเมรุ พระบรมอัฐิ
สมเด็จพระเจ้าปฐมบรมมหาชนก
มีพระโอรส
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ (ชั้น ๑)
กรมหมื่น ศรีสุเรนทร์ (คันธาระ)

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไท ถนนรองเมือง จังหวัดพระนคร

โคลงสุภาพ

จารพระเมรุ พระบรมอัฐิ
สมเด็จพระเจ้าบรมมหาราช

เจ้าพระโสมนัส

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ (ชั้น ๓)

กรมหมื่น ศรีสุเรนทร์ (ต้นนคร)

๑ ศิริด้วยด้วยใจข้า ขราตถาญ โคมเพื่อน
พากย์เพราะนั้นเสนานาน หนายน้อย
เชิญชุกตุดตานตมาน มาโนช นิตศันพี
ยักมตประพนธ์ถอย เทตเชอเจตมกวี ถยามเจิญ ฯ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ
ระหว่าง ๔๒ ปี
แต่พุทธศตวรรษ ๒๔๒๘ ถึง ๒๔๖๘

ธรรมาเคียรวาท

๑ นวียํ รมมิกํ โถเก	ทุตตเก เย หิ รมมตา	
ปรตํ อตฺตโน ตํขุ	หิตาย จ ตํชาย จ	
คเวเสตฺวา ปฏิตฺถนํ	จรรณํ อุตฺตมํ วรํ	๑
๑ ทิฏฐานํคํ คเหตฺวาน	สํมญฺญิกา สยณํ เต	๑
๑ เทน ปรตฺตโน อุตฺถํ	ชานาตุ รมมกามิโก	
น มญฺญตฺถน มพฺเพน	กุตฺเตน หิเตน จ	๑
๑ ปุชา สมนํ นํ ยตฺถ	ชินฺณกตฺถํ สเหตฺวา	
วาทมนํติ เขฏฐวตฺถํ	รมมิกตฺถํ สพฺพทา	๑
๑ โยพฺพนํ โย ปิ ปุเชติ	กตฺถํ วาทมนํติโย	๑
๑ ตฺถนํโร ปุชฺชิตํ ชินฺเน	ญาคินํ โสตฺถํ ตํชานา	๑
๑ เอเตน ตจฺจวชฺเชน	โหตุ เต ชยมฺภกํ	๑
๑ ทํชาย วณฺณวา โภคํ	พตฺวา ตฺถิตํ สทา	
ภิชฺชโย ภิชฺชโย ปวาทมนํ	อภิวาทนํตฺถเก	๑
๑ สิทฺถมตฺถํ สิทฺถมตฺถํ	สิทฺถมตฺถํ อิทํ วรํ	
เขตฺถมํ รัตนตฺถยตฺถมํ	สํปสํทาณเจตฺโส	๑

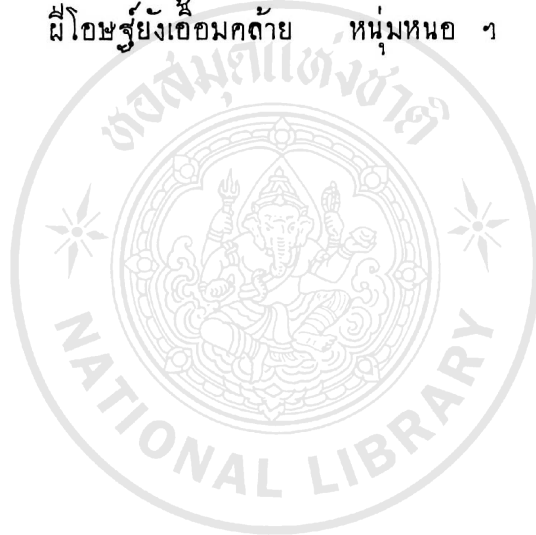
๖๖ จริงหนอ มนุษย์ใด มนะเฝ่ แสงปอง
 คุณยัด ประพาศ์จของ จะประสพ ประเดรั้งรู้ต้ง ฯ
 ๑ อย่างใหม่ และไขว่ดำ ชุติตา นุหิตจุง
 คตสุข ทนุกฟูง พรชน และตณัม ฯ
 ๑ หายาก มตากไสค อิชโถก เณถัมรมย์
 เปื้องปราชญ์ นตาคคม คติกรรม ะดาคี ฯ
 ๑ เกิดอนหดำ กัด้ามัญ อนุณคค อนันคัม
 เดียนเยียง และเดียงชี่ ะประโถม ประถอพร ฯ
 ๑ ฉนัณธรร พชรรมิก หะระระริก อุทาหรณ
 ดังเกศ ตระหนักบร ดนุคุท ฌิผุคผต ฯ
 ๑ ไปหลง ทนงมาท หะระถาด เณถัมคณ
 เพือโพธิ์ ประโยชนัยต วยะปรุง ผดุงชวัญ ฯ
 ๑ นับกัธ หริบชา วมณา ชราพันธุ
 ผู้เชษ ฐวงค์ชรร มิกะไตธมัยเห็น ฯ
 ๑ ทุกเมื่อ ก็เพือเหคุ คุณะเชษ ฐวงค์เพ็ญ
 สมนอบ ประกอบเปน นิตยัคถ์ นิตคไนย์ ฯ

- ๑ หนุ่มไผ่ผิไผ่ไผ่ดง วุฒิวงศ์ ขราวย
 ส้มกุด ะเชษฐไโก วตะภัก คิศักดิ์การ ๑
- ๑ หนุ่มนั้น จะพตันหอม ชณะห่มอม คุโณพาร
 รับผิดชอบ ดการปาน ปุพะผล ประคตสนอง ๑
- ๑ เศษดีจ จพจน์ม่ง คตะจ ประดิษฐ์ปอง
 แต่ท่าน ส่มาปรอง นิคิน้อม ชินางค์กุด ๑
- ๑ ยืนชนม์ พิมพ์พรรณ ชนะหัตน์ พะดังรุน
 ดุชคันต์ นิวันตร์หนุณ วฒโนตม์ ภิโยศเคถิม ๑
- ๑ แต่ท่าน ดีหวานด้อม ณมน้อม มโนเริ่ม
 เนืองนิตย ประจิตรเจม ดีวิธม ต้นของอวย ๑
- ๑ ขอพร ประวรอาท ะประธาณัน ประดิษฐ์สวดวย
 เดชมาท ประธาณพวย ณพุชา ที่วัดน้ไทร ๑
- ดีทชมดีตุ

กมลนงอ

เถถึงศก ๑ เมษายน ๒๕๗๐

๑ ใครแน่หนุ่มแก่เพี้ยน ผวนโคม ใจนเพี้ยน
พติกรรมกรมนราธิป ชม้าย
เคยส่วยนำชวยโชม ตั้งเวช ฉนแด
ฝโษฐยังเออมคต้าย หนุ่มหนอ ฯ

พระประวัติ ชัยยิกวดี

ผู้ทรงพระนิพนธ์ โคลงต่อไปนี้

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ (ชั้น ๑) กรมหมื่น ศรีสุ-
เรนทร์ เปนพระโอรสที่ ๒๐ แห่งพระบาทสมเด็จพระ
ปรโมรราชา มหาจักรีบรมนาถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬา
โลก แต่เปนพระคณย์โทนของเจ้าจอมมารดาพุ่ม พระ
นามเดิม พระเจ้าอุกยาเธอ พระองค์เจ้าคันธรัตน์ พระ
องค์ ประสูติ พุทธศักราช ๒๓๓๐ เดือน ๙ ขึ้น ๘ ค่ำ ปี
มแมนพศก พุทธศักราช ๒๓๓๐ มีกตชนพระนามปรา-
กฏต่อมาว่า “อโนทัย อภัยะทัต ฉัตรไกรสร สุริยวงศ์
สุริยา ตวรากร ศศิธร คันธรัตน์ วาสุกรี สุกันต์ อุด
มณฑา ดวงสุตา ดวงจักร์ มณีศรี ธิดา กุณฑล
นิมพะดี กษัตริย์ จงกต ศุภากร” ฉนี้ พระองค์เป็น
องค์โปรดของสมเด็จพระชนกนาถเจ้า พระองค์หนึ่ง

จึงมีพระนามในกลอนข้างต้น ซึ่งเด่กันสืบมาว่า กล่น
 ดงแด่เงาะพระเจ้าตุ๊กเธอ ที่โปรดโปรด คงจะทรง
 เฝ้ายบาทมาแต่ยังทรงพระเยาว์ด้วย

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนา เป็น
 พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าต่างกรม ทรงพระนาม
 ตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า กรมหมื่น ศรีสุเรนทร์
 เมื่อปีระกาเบญจศก พุทธศักราช ๒๓๕๖

พระองค์ทรงพระนิพนธ์โคลงจารพระเมรุ พระบรม
 อัฐิพระเจ้าทวงษ์ เมื่อเดือน ๑๒ ปีมะเส็งเอกศก พุทธ
 ศักราช ๒๓๕๒ ต้นทุกยรัชกาล แต่ยังคงทรงพระอิศริย
 ศักดิ์ เป็นพระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้า พระชนม์
 ได้ ๒๑ พรรษา กับเศษ ๘ เดือนเท่านั้น วันเดียวกันกับ
 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ยังคง
 พระอิศริยยศเป็น พระเจ้าตุ๊กยาเธอ กรมหมื่น เจษ-
 ฐานดิษฐ์ ทรงพระราชนิพนธ์โคลงถดถดปราบดาภิเษก

ทุกियรัช จึงเฝ้าขอความไต่ถามเรื่องราวพระเมรุ^๕ออกจะจาง
จาง ตักแต่อย่างเรื่องมาประพันธ์พจนานา เพื่อใ้ไฟเราห้
ตรงกันข้ามกับไต่ถามคติปรายดาภิเสก ซึ่งมีเฝ้าขอความ
ชัดเจนแจ่มแจ้ง โดยทรงพระราชนิพนธ์เฝ้าของงาน^๕นั้นเอง
ด้วยขณะงานพระบรมอัฐิพระเจ้าหุดวงนั้น กรมหมื่น
ศรีสุเรนทร^๕ฟังทรงพระชนม์ได้ ๓๐ พรรษาเท่านั้น ยั่วคำ
หนึ่งว่า เหตุไฉนไม่ทรงยกเรื่องราวพระบรมศพ พระ
บาทสมเด็จพระชนกนาถเจ้า ซึ่งฟังจะมาถึงนั้นมาทรง
รจนา แทนยกเรื่องที่ทรงจำแต่คำเก่าปะรำปะรา แด
ทอดพระเนตเห็นแต่แผ่นแผ่นนั้นมาประดิษฐาน^๕แทน แก้ว
ไครงพระเมรุ น่าจะยึดเอาพระเมรุพระบาทสมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เปนเกณฑ์ เหล่านี้ ถ้วนเป็นข้อ
พิกตพิกตอยู่

พระองค์เปนกวีถือในสมัยนั้น โดยพระโอรส
กล้า โปรดไฟเราห้กระทำ^๕ของฝักปากนาย^๕นรินทร์-
ธิเบศ (นรินทร์อิน) เดิรคนจะ^๕ทำ^๕กันกะพระนิยม

ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระ ปริมาณสุธิ-
 วิโนรต์ และสมเด็จพระยาเดชาดิศร หรือพระบาท
 สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เถาวัลย์สืบกันมาว่าคำ
 ไป พระองค์ทรงชบชั้นทรงใช้อย่างคำปฏิเธธ ไม่ แต่
 ไม่เห็นทรงใช้ในโคลงนี้ ชรอยจะฟังทรงนฤมิตชั้นภาย
 หดง โปรดทรงใช้คำนฤคหิตแทนเอกอย่างคำฉันทยอม
 ให้ใช้เป็นเหตุ แต่กวีโดยมากมักไม่ชอบโดยเด็ดจ ใช้
 แต่คำตายเป็นเอกตามเบ้องโบราณ ด้วยเสียงไม่รัดกุม
 เหมือนคำตายใช้แทนไม่เอกได้สนธิ ดูเหมือนจะทรง
 เห็นแก่มากกว่าทรงรู้จักเพราะ

วางพระองค์แก้วนแก้วนพอด เชื้อพระวิชาคุณะสา
 มาก ออกน้าจะบาดหุบบาดตาผู้มีอำนาจในยุคนั้นอยู่ไม่
 น้อย แต่ดูเหมือนจะทรงพระปรีชาหลักแหลมอยู่
 ไม่น้อยเหมือนกัน เห็นได้ที่ใต้ทรงกรมแต่เมื่อพระชนม์
 ๒๗ พรรษา แปลกกว่าพระภาดาองค์อื่นโดยมากเป็น
 อาทิ สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินที่ทรงยกย่องผิดกว่าพระเจ้า

น้องยาเชอพระองค์ขึ้นขึ้นโดยมาก ไ้พระองค์นั้นชดย
 วิทยุผู้ม้ศักดิ์ มีพักอ่อนโยนอนุโลมตามสมัย โดยเชื้อ
 พระองค์ทรงพระสติปัญญาเฉียบแหลม ทั้งเป็นนักเลง
 ทรงสอดสร่ายแสงวงความรู้แตกฉาน พระประพฤติน่า
 จะมีใครเปรียบราบ หย่อนพระสติ โดยกำลังทรม
 คนอง จนถึงดื้อให้พระชนมษัติน์ ตัดพระวาศ์นาบารมี
 เมื่ออนาคต ก็เพราะทรงใช้พระปรีชบายเชิงหยาบเหิม
 ญ่นเฉียว รุนแรงเกินเวลาเหมาะไปมากมาก จนนำรู้
 คึกส่งสาร แลเสียดายนักอยู่

พเอิญมีอุบัติเหตุ เกิดโคลงบัคส์นเท่หับทหนึ่ง
 เขียนในกระดาษบัคไว้ ที่กระถางต้นไม้ตัด หน้าพระ
 ทวารเทเวศร์รักษา ในพระบรมมหาราชวังว่า “ไกรสร
 พระเตด็จได้ คึกชี กรมเจษฎาบดี เร่งไม้ พิเรนทร์แม่น
 อเวจ้ ไป่คตาด เถยพ้อ อาจพดิกแผ่นดินได้ แม่นแม่น
 เมืองทมพิ” เชื่อกันว่าเป็นพระโอรสในกรมหมื่นศรี-
 สุธเรนทร์ ทรงพระนิพนธ์ โดยมีคำ ไป่ ที่โปรดใช้ ทั้ง

มีคำว่า เริงไม้ ซึ่งโปรดทรงใช้ในโคลง มังการพระเมรุ
พระบรมอัฐิพระเจ้าหลวง บทที่ ๑๒๖ เป็นต้น จึงต้อง
ทรงถูกรับพระราชอาญา คุณซึ่ง ดงดังขดิกพันนาการ
แต่ต้นพระชนม์ถึงในระหว่างโทษ เมื่อณวันเสาร์ (วัน
ก่ตัววันแข็งมากมาก) เดือนญี่ขึ้น ๑๓ ค่ำ ปีมะแมชวศักร
พุทธศักราช ๒๓๕๘ ๕ หนี หนีดำกาด เป็นตุลาการ
ขอทานลงเพียงเท่านี้ ด้วิพระชนมายุนับเรียงไปได้ ๓๐
พรรษา เหลือสี่พระโอรสเป็นพระพจนานตามวัยเชิง
ก่ตัวกัยไว้ ขอด หรือต่อน บัจฉิมกวี ซึ่งโดยมาก
ถวายบังคมเคารพ ยอมนับถือนเป็นศิษยานุศิษย์นั้น
ต่างพระองค์ ถึงคราบเท่าทุกวันนี้ ที่ปรากฏแต่दनอก
จากโคลงนี้ ก็ยังมีคำฉันท์ก่ตอมข้างพดายเท่านั้น นำ
อนาถหนอ

ชะอำ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘

กมลนาถ

โคลงสุภาพ
งานพระเมรุกลางเมือง
ถวายพระเพลิงพระบรมอัฐิ
พระนิพนธ์ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นศรีสุเรนทร์
(พระองค์เจ้า คັນทรส รัชกาลที่ ๑)
ทรงรชนาพิมพ์แต่ง พ.ศ. ๒๓๕๒ เริ่มรัชกาลที่ ๒
(พิมพ์มา ถึง ๓๓ ปี)

โคลงงานพระเมรุพระบรมอัฐิพระเจ้าทอง
พิมพ์โรง พ.ศ. ๒๓๓๘
๑ ดั่ง คักคักด่ากตะเหตของ ภาษา
ศรี ขยทุทธยากรุง เขกน
ด่ม เด็จเดื่อเจ้าปราวดา ผดุงโดกย
บรรณ เกียรตบ้นบก โกฏ์ถ่านอสงไชย ๖

- ๒ ภูถ ยศภูถศักดิ์แกดัว กถวฤทธิ
 ศุข ถนุกอนานิทยั ทวัญ
 ทุก ท้าวประเทศทิศ เทียรย่าน ยำแ
 เมื่อ แรกเฉลิมหัตถ์ ตราบเท่ากรุงวัน ฯ
- ๓ ก่อ การหว่านพิษเนอ นาใน
 เกอ เพื่อโพธิญาณไป ภาคโพ้น
 กุ ถานุกลไ้ ไปรดทว
 ศถ ราชบชาดโชน ทวพัชรณินท์ ฯ
- ๔ ฝูง ผู้พำนักเจ้า จักรพาพ
 ชน ย่อมชดถกราน กราบเกล้า
 อดย พรพิศาดถำนดี ถวดีติว่า พ้อเฮย
 ไชย ชะนะถระเศรวั ถว้างวอนเร้งเกษม ฯ
- ๕ ๓ หฤ ทเยศชยาตยง ยำเวร
 ไทย รดดำราญเยน หย้อมหัตถ์
 เต็ม เต็มอสมุทเบญ จวาเรศ
 ๕ ๔ ดิน ออกพรรคไพร่ฟ้า เฟื่องพันหฤทรรษั ฯ

- ๖ ชม ไททุกปากผู้ พรวรค์คน
 ชื่น ช่างดองกระมด หมดใหม่
 ประ ฎีกักดีรักษ์จุมพล ภูวนารถ
 ขา ราฎฐ์ประกาศให้ แชร่ชรวงศ์รเดรัญ ฯ
- ๗ เหมทุกคกหยาดต้อง ใบพฤษ
 ขรุ่มคอกบ่อดฤก หน่อก้าน
 ตฤณชาติคาส์อริก ขวณิศ์ เขียวนา
 สบสัตวได้ยวสท้าน เหตุด้วยฤตุนาว ฯ
- ๘ ปางนั้นสมมุติไท เทวณ
 เนาพิมานจักรพรรดิ ผ่านฟ้า
 เกตงแท่นสุวรรณอน โอภาส
 สนมณินทเสนอน้ำ อยู่เฝ้าบริบาท ฯ
- ๙ ยิงยงอย่างยอดฟ้า มัชวาท
 ทรงนั่งบัถดังก้าญจน์ ก่องแก้ว
 ในเหมะพิมาน ถอยเมฆ
 ถ้วนสุรางค์เลิศแก้ว แวดล้อมถวายโฉม ฯ

- ๑๕ เสนางคทวหน้าขอบ หมอบเรียง
 แดงให้ดีเนวเกรียง หลักห้า
 มีเขาบรวารเคียง เป็นชนิด
 ท้าวทนต์ราญอ้า ออกเอนโองการ ฯ
- ๑๖ ชนตั้งมุขมิ่งทวย มนตรี
 จงเร่งตราบาญชี ไพโรพร้อม
 เกณฑ์จ่ายทำศรี เมรุมาศ
 เมรุใหญ่เมรุเล็กด้อม เร่งแล้วจงพด้น ฯ
- ๑๗ จักมีเชิญพระธาตุร้อย ด้รพชญ์
 ๕ ธงธาตุสองส้มแดง เด็ดจด้วย
 ยังเมรุพิมตเดรัจ ได้ภาศย์
 ทุกท่านวานอย่าม้วย จักสร้างผดบุญ ฯ
- ๑๘ เสนาข่านหันอม บทมดัย
 รับตั้งวัจโองการ ผ่านเผ้า
 บาดหมายทวพนักงาน หมอดมู
 ชุนหม่นพระหอดวงเจ้า บอกแจ้งการรตม ฯ

- ๑๕ ฝ่ายหน้าอนุราชไท้ ธิบดินทร์
ตั้งหมู่ตู่เรณิน ฝ่ายหน้า
โดยจุพระไทย์ถวิล ผดเพิ่ม ผดงแอ
ตู่เร้งเรื้ออย่าช้า ช่วยให้ส้มประสงค์ ฯ
- ๑๖ สองราชต้องร่วมน้ำ หฤไทย์ กัณหา
สองรุ่งฤทธิภาไกร ปราบด้าด
สองทรงพระญาณไพ บุตยัยศ ยิงนา
สองจะน่านกรก้าว จากห้วงต่งตาร ฯ
- ๒๐ ส่วนขุนพระหมื่นเจ้า พระยาหตวง
ทุกกฤตทุกกรมกระทรวง สบได้
ปฤดาขึ้นในดวง ใจใคร่ เห็นแยะ
ส้มโภชอัฐพระไท้ ธิราชเชอเฉด้มเมือง ฯ
- ๒๑ อีกหมู่ส้มณะพร้อม พราหมณา
พตะเรื่อนอนาถา ทวู้
เขตรขอบรอบเสมา เมืองราช
รู้ข่าวฉาวไปรู้ ชั่งตังตาคอย ฯ

- ๒๒ ๑ ฝ่ายพลคนต้องกะ เกณฑ์งาน
 ห่อนเกี่ยวในกิจการ ท่านใช้
 ยิ่งข้มเบ็ทใจบาน บ่ห่อ ใจนา
 ใจจ่อจะขอให้ เพิ่มเข้าครันครัน ฯ
- ๒๓ ๑ เหต่าข้างทำอย่างหย่น ยอถวาย
 ยดอย่างใดขายนาย เชนดดา
 ตั้งให้ช่วงท่งหลาย เดื่อนอย่าง นนนา
 ดำเรื่อบ่าเห็นจก้า กิ่งให้ห่มอ ฯ
- ๒๔ ๑ ๕ ครนอรุณรุ่งเช้า เพดา
 ชอบโซคมหุดิดา ฤกษ์ได้
 คบคังคณคณา เนกแน่น
 เดียงโห้เหะเหให้ ยกปเตองเดาเมรุ ฯ
- ๒๕ ๑ ๕ ดนตริบพาทยของ ปะโคมดั่ง
 เขาฤกษ์เอออกเกรอกฟ้ง มีก้อง
 ไพรว้านี่ประนัง กั้นช่วย
 ดำรวัดเรเว็ร้อง ตรวดจัตอนเต็อนคน ฯ

- ๒๖ กำหนดเมรุทิศถ้วน ชัษฎา
 ร่ายรอบเมรุเอกา ใหญ่ขึ้น
 ยถปรางค์กฐาปรา กฐาเมฆ
 ร้อยรอบบรเมียบบั้น แบ่งไว้จึ่งหวงงาม ฯ
- ๒๗ เมรุแทรกเมรุทิศทั้ง เมรุกลาง
 ถ่อมเครื่องเรือรองวาง เรือฟ้า
 บนดาสถูปพรรณพาง ทองสุก
 ถรรพตั้งผจงจำ แจ่มแจ้งจรัสหลอด ฯ
- ๒๘ นวธูปพรหมะภักตร์เพียง ภักตร์พรหม
 มุขรเห็ดเทศธรรตม ถัดไม้
 แถกอดอใจชม ชาวราษฎร์
 กระจก้นธรรได้ไว้ นาคช่วยทวยทอง ฯ
- ๒๙ เบื้องในวิจิตรด้วย เตชะ
 ขดิเรกรูปเทวา วาดไว้
 มีเทพะกัถยา ยวนเด่นห้
 ถืออบถนानไหว ถัดถึยเฝ้าเคียงองค์ ฯ

- ๓๐ ภาคไค้เบ็ดเตล็ดต้วน หตากหลาย
 เลื่อแถระแพะกวางทราย เต้าด้อม
 เทนป้ารุกขเรียงราย ะริน
 ตูร์ตักควมัจฉมพร้อม คิริห้วยเหวดหาต ฯ
- ๓๑ เพตาดรจิตรด้วย ดวงเดือน
 ดาวเด่นดดาวเหมือน จักย้อย
 บงบเบือใจเดือน คาพิศ ดุแะ
 พวงกตินอจากตบห้อย พะพร้าวพวงมาดย์ ฯ
- ๓๒ ม่านแพรแดเพร็ดแพร้ว มีพรรณ
 พนเถอดคอกโสพรรณ แย่งกัน
 รุดรอมรับแสงนิน ชวยไซค์
 สรรไต้ประจำด้าน เสร็จไต้ส้มบุรณ
- ๓๓ ยี่ภูปถาดพน พรรณราย
 ถำหรับราชอาศน์ถวย แต่งไว้
 อักอาศน์ราชวงษ์ถาย ถีบกษัตริย์
 ปางเมื่อเสด็จคตได้ ตำแหน่งนั้นโดยควร ฯ

- ๓๔ จุตเมรุเหมมมาศไฉ่ ภายใน
 ทรงทรวดต้นทรประไพ เต็มดำ
 เหมื่อนเมรุสหัสไนย นฤมิตร
 มาช่วยทรนุกคำ เชิดช้อนบารมี ฯ
- ๓๕ ฐานบัตบชกเข็บใจไฉ่ เทวา
 ครุชดัดบับนาคา คาบเคียว
 อโศภาคินรา ร่ายรูป
 สร้อยดัดบัพทรวงเกยว โขบด้องอาภรณ์ ฯ
- ๓๖ ไครยดกถยวเยอน เจริจา
 ให้งำด่าเก็งกา เมศใหม่
 งามโฉมเฉกกีนรา ไกรดาศ
 เต้าแต่งเคื่อนใจให้ ฐบเต้าโตมดงวน ฯ
- ๓๗ ไม่กระถางวางหว่างน งามงาม
 มนาวเทศเกิดโกซาม ซ้อยจัน
 ด้าชาค่าคบทราม ผดดอก คกแซ
 ดัดทำนาริพอน แยกย้ายหลายชบวน ฯ

- ๓๘ พนมศัพทรวเจตชน พังพิศ
 แถนตุปรุประคิษฐ์ เต็คเต๊ว
 เจ้มทองผ่องไพจิตร จรูญจรัส ตานา
 นกคาบกาบกิ่งแก้ว ช่อช้อยยรรยง ฯ
- ๓๙ หงษ์เหิมวิหคห้อย เครือครุย
 แตรอกวอกถึงคุย ค้างคั้น
 ดีหราชแผ่น โผนตฤ กุ่มกนก
 นาคมัตมังกรเพน ผ่องเดอยพัฒน์ ฯ
- ๔๐ แม่ตายนตักถ้วน คัด
 ช้องกระจกกระจิง วักร้อย
 ชุ่มไฉ่นมณ ฉายช่วง
 แต่งพระอาทิตย์พร้อย พรางหน้ายดงยง ฯ
- ๔๑ รูปสัตว์จิตตังคัง เคียงเคียง
 แถถิตเทพพนมเรียง รอบรว
 เทวาหุ่นเห็นเพียง เทพบุตร จริงแ่
 แซมอุบตไบพด พติก้านบานคุม ฯ

- ๔๒ ๑ กฎาการมฺชถวัน จัควา
 ประกวดกะเปอินทรา ช้าง
 ตามเคียรสัฟงวงงา งอนตระหง่าน
 ดุดังเคินพโยมคว้าง เช่นช้างตัวเป ๗
- ๔๓ ๑ โอพารถวันรุกแก้ว แกมกาญจน์
 กรงนาคน้ำพรหมมาน เพรศัพรหม
 นพธูตตองสรียาน เน็ดข้อ พ้านา
 ครีพครุจตุกระจกม แจ่มหาดาบริ ๗
- ๔๔ ๑ เต็มเตองเพองกตบเกดยง จงกต
 แกมเพชรเพดาบณ บเบอง
 รยารยาบเดาคนช ราเมศ
 ชนชนชใจเปดอง ปติตรอนแรงศัตย์ ๗
- ๔๕ ๑ ดอกจอกเบญจมาศห้อย ไบโพ
 กริกกริ่งพดวาโย พักย่อน
 ผูกสายพิศตรไธ ภณเด็ค
 ทองปักชัถวดช่อน ตัดบด้วยดวงใน ๗

- ๔๖ เก็จกาบขนาบกำม ปูรอง
 ดึงห้อยหยดเพียงผยอง ย่างเยื้อง
 ชุนครุฑพุ่มงศ์มของ หมายถึง กั้นแฮ
 ร่ายรัตนชัชวาทเรือง พิพิธพนมศรี ฯ
- ๔๗ สุวรรณนครพัทโบทชัย จามร
 กตงกตชดชดตอน เรียบไว้
 ชุมด้ายสุริยาร บังบด
 ครอบเครื่องศิริให้ แต่งตั้งบรรจง ฯ
- ๔๘ เตโศโกมทมนั แมนสรวรค
 เปนहनเรียดเรียงวัน ถัดอง
 รongพิภพตราอัน คบหัดถ
 ไว้เพื่อตั้งขมทรงขรื่อง พิณช่อกรรรมฐาน ฯ
- ๔๙ เตงตออดอาดสำอาง เขาตา
 ฝิจะเขาพินามา เบรียบได้
 อย่างแอดอย่างอดังการ กุดอย่าง กั้นแฮ
 งามแต่ให้เล็ดรวดให้ หากแกตั้งแอดงาม ฯ

- ๕๐ มณฑลประเทศเทียร และคี่
งามเรียบเปรี๊ยะเกวี่ รามหน้า
ราชวัตรนิศรรายมี ฉาฉรรบ
เขียนเรื่องรามเกียรติ์อ้า อ่องถ้วนถายรบาย ฯ
- ๕๑ ตำด่างยดอย่างแก้ว ปราการ
ผนังกองจิตรกรรมมาน เด็ดด้อม
ระยระหว่างทวาร จิตุเรศ
รูปยักษ์โตเต็มซุ้ม แอบแง่มรักษา ฯ
- ๕๒ วาฬารวช่ายกน กรรกง
เทียรชวษนิศรเบญจรงค์ เรียบร้อย
ดำโตทกาตรง ตราบนิศร
คุ่มตะไไใหญ่่น้อย ใต้น้ำขวยทาน ฯ
- ๕๓ ผลเดียนศตบถวน ทรายพราย
แกงเรียบสองฟากชาย เนียดข้าง
ชงนิศรปักเรียงราย สรรพรัง
ยถกนคณนกว้าง กระยับเยองยวนคั่น ฯ

- ๕๔ คั่นกัถปฤกษพร้อม โดยตรา
 ต่งแต่ชาตมรรคา เขต^๕ทรหัน
 โรง^๕เตียงตั้งสรรพา นิยโกชน^๕
 โรงสุร^๕าบันนั้น อยู่^๕เดียวมุนเมือง ฯ
- ๕๕ กฏพิกัถแก้เหล่าเหล่า นัก^๕เถง
 เสด^๕พอย่าเส^๕พ โฉง^๕เฉง เยอะ^๕อย่า
 แม้ใครบ่กัถ^๕วเกรง เยี้ย^๕เฉด^๕าะ กัน^๕นา
 ไช^๕รได้^๕คา^๕ซื่อ^๕ซ่า ไจ^๕ร^๕ก^๕ด้วย^๕ห^๕ต^๕าย^๕ป^๕ระ^๕การ ฯ
- ๕๖ โรง^๕โชน^๕โรง^๕หุ^๕น^๕ง^๕ว ต^๕คร^๕โรง^๕
 ราช^๕ของ^๕ร^๕า^๕โย^๕ง เชื้อ^๕ก^๕ไ^๕ว
 ที่^๕ป^๕ระ^๕ท^๕บ^๕พ^๕ด^๕บ^๕พ^๕ดา^๕โ^๕ง ท^๕อ^๕ด^๕เ^๕น^๕ก
 ท^๕ง^๕ดี^๕ด^๕น^๕ม^๕ไ^๕ด้ ส^๕ฤ^๕ษ^๕ติ^๕แ^๕ก^๕ว^๕ด^๕า^๕ม^๕เก^๕ณ^๕ท^๕ ฯ
- ๕๗ เ^๕ย^๕ษ^๕ดา^๕ติ^๕ร^๕ค^๕ั^๕ชน^๕ จ^๕น^๕ท^๕ร^๕ว^๕าร (วัน^๕ ๒ ๕ คำ^๕แ^๕ด^๕ง)
 อ^๕ฐ^๕ศ^๕ก^๕ภ^๕ษ^๕ณ^๕ง^๕ค^๕ชา^๕ณ^๕ ข^๕ว^๕บ^๕เข^๕้า
 ม^๕ห^๕า^๕เท^๕พ^๕ย^๕ด^๕ง^๕ก^๕ร^๕า^๕น^๕ค^๕ ย^๕ง^๕ห^๕่อ^๕น^๕ ม^๕า^๕น^๕า
 ใ^๕ห^๕่^๕แ^๕ห^๕พระ^๕ชา^๕ตุ^๕เข^๕้า ส^๕ถ^๕ิ^๕ค^๕ย^๕ห^๕้อง^๕เม^๕ร^๕ู ฯ

- ๕๘ เกณฑ์เกณฑ์พดแทน นานา
ทวาทัศภาษา ทวณ
แซกขอมวิธินดา เปนชาติ
เหต่าเหต่ากัหตากถัน เดือกพนคนชนัน ฯ
- ๕๙ แหนแห่บรพระด้วย พาส
มนทหมอกคร้วด้าต แดดฟ้า
อศัตาภรณ์มณี ครอบเครื่อง
ผูกทวทุกควมา มิ่งตาดำเก็ง ฯ
- ๖๐ บางนายชัหะเตอ คิวดำ
ดาวมาศตาดหลังกำ มะหียปล้อง
ถันเดือได้ดอกคำ โปกชลิบ ทองนา
กรกำด้าดาวจ้อง อางตุ้เค็กแดยง ฯ
- ๖๑ บางนายชมาเผือก ผันผยอง
เดือม่วงพนผดทอง โปกเกยว
ถือทวนรำทำนอง นวยนาฏ
ชักรกระชนหันเดยว ถ่วงหน้าในต๋นาม ฯ

- ๖๒
๑๑ บำนาญนุ่งดอกฟ้า ชายกรวย
 ๕๕ เลือมห่มต้มตัวกรวย โปกรั่ว
 เถลิงม้ามอกพาพวย ผกฉิ่ง
 แซวเขียนบังเหียนคิ้ว กตฤไฉนในภวน ๖
- ๖๓
๑๑ บำนาญชั้หิยะหัว ศรีจันท
 ๕๕ ฉายฉันทมโหมคณ หยบย้อย
 ๕๕ แคมเงื่อนง้องโณตงพันธุ พานภักตร์
 ๕๕ ผกพด้ายเหาห้อย หะหินร้องตองเซ่ง ๖
- ๖๔
๑๑ บำนาญนุ่งห่มพน พรณเซียว
 ๕๕ ชนขมาแดงเปรี้ยว เปรื่องเตน
 ๕๕ เซ่งอานบักขงเทียว เลือกถ้อง
 รำหอกกถอกกถับเหล่น คตบเคถ้าเพตงคถ์ ๖
- ๖๕
๑๑ บำนาญชั้แตรระชอน แซ่มชน
 ๕๕ ชาวแต่ด้อมมณฑิ คำงพร้อย
 ๕๕ เลือด้อมบสนอบคน อัดคัต
 หยค้อย่างบาทย่างน้อย ยะเหยาะเท้าตามผฏ ๖

- ๖๖ บ้างนายชเหยเศแย้ง เปนพยศ
 โหนกกยกกั้บจรด ออกจ้ง
 นายม้าเหียบโกตนกต กุมแน่น
 แย่งเยอบ้งเหียนร้ง แซวเวารันต์ ฯ
- ๖๗ ถัดถึงพตโยกย้าย บทยร
 ชง โบกถกแต่งตริย ต่ของแย้ง
 เดอกถวนดำพฤถ พตภาพ
 คู่คึดส้มแกด้ง กต่นให้แห่ขนาน ฯ
- ๖๘ กันจุชจิตรถวน ตักหตาด (เสื่อ.บาต)
 หมวกได้เขียนลายมาศ เหมาะเกตุ
 ดูแดงคณดาตาส โดยมารค
 โห่ถ่นันบรรรภาเท่า ทบเทอนเวียงตถาน ฯ
- ๖๙ โดยดำคำกฤษตร้อม เตโตให้
 กำทรามดาบด้างโต มเรศ้ง้าว
 บ้างสัพักผูกกาโย ยรยาตร
 บ้างแบกบ้างเห้นหน้า อเนกหน้าหาดากหลาย ฯ

- ๗๕ พระราชอุชินไท้ได้ โภษะของ
 ถายกุดันพรรณเรืองรอง รุ่งเร้า
 เนหาในรถถ้ายอง ยศยิ่ง
 วิดาศคดาศคดาเต้า ไต่ท้องถนนหดวง ร
- ๗๕๕ ต้มเค็้จดังฆราวาเจ้า เปนปฐม
 เจ้าคณะอนุกรม ไหญ่ไหญ่
 ทรงดีพิกาตัม โสภากย์
 คาชุปชตมนคัยอย ตัดต้างอันตราย ฯ
- ๗๖๐ รกประทัมบยงทั เมรุทวาร
 ภายภากย์บุรพาตถาน ทิศใต้
 เชิญชาตุตาศตจาวริย์ จอมโตกย์
 เช้าที่นครให้ กักก้องกตองประ โคม ฯ
- ๗๗๐ ตองเต้จอภิวาทไหว้ สักการ
 กับพระญาติวงศ์วาร ทัวหน้า
 อักแต่นุริยศตงฆาว คับคั่ง
 เทียนชูปนุบผ้าม้า ผ่อนเปตองปติตถวาย ฯ

- ๘๒ แต่งตัวตามแต่ต้อง ภาษา
 เปนคนคนหนา นบรื้อย
 ร้องรำทำเพลงมา ชึ่งมี
 พิเศษภาษาก้อย ถักวันทุกประการ ฯ
- ๘๓ รูปสัตว์เทยมดอตก จุงจร
 ดึงเค็จจิตรากร แต่งคัง
 ผ้าไครยไต้พานบวร วางระดับ
 ราชเฝ้าเนาหงทัง ทิวต้นตักวตักนซ์ ฯ
- ๘๔ เอกองค์ทรงพยัชจ้อง ทโจน
 แดกระเหตอกตาทโมน มุ่งเนอ
 เอกองค์คชดีหใฝน ผกวง
 ไตรมังกิเดนเมอ เมอบทองมรคา ฯ
- ๘๕ เอกองค์ทรงอุศุภเพยน อิศรรวา เซตแอ
 จรจากไกรทาศปราว ฉาทแก้ว
 สู้พนพระสุนขรา เรืองยศ
 องค์เอกเอกเลิศแก้ว คิตกแก้วทองทรง ฯ

- ๘๖ เอกองค์ทรงแรดร้าย ว่าง
เพียงหนึ่งองค์บรรคนี่ ชัดจน
ใครเห็นก็พึงภักดิ์ กระทบ ใจนา
องค์เอกเอกอ่อนอ่อน เสด็จได้ดั่งม ๗
- ๘๗ เอกองค์ต้องกฎของ กังวาน
ทรงครุฑไชยชาญ เชื้อของใช้
เฉกพาย โผนทยาน ยิงอัศ ดรนา
มาช่วยแห่น้ำให้ ตั้งาเงอมงำดิน ๗
- ๘๘ เอกองค์ของอาจหัว หาญสมร
เทียมเทพไททินกร แก่นฟ้า
เถลิงอาศน์ราชไกรสร สุภาพ
เจียนจักโชนจากหล้า ถ่วงคูกักณานต์ ๗
- ๘๙ เอกองค์ทรงคชผู้ เลือกฝน
สหัสเนตรไตรตรึงสรวรค์ เทียบแท้
ทรงไอยราวรรณ เทเวศ
บงคชบงคนแห่ง ยิงย้อยหยาดพโยม ๗

- ๕๐ เอกองค์ทรงเครื่องพริ้ง เพราพราย
 เถิงตักษณัฏกครัดนิคทาย แซ่มช้อย
 ชครุฑคุจนารายณ์ รอนฤทธิ์
 ทรงตูปรรณบินค้อย คตาศักต้ายไคตคตา ฯ
- ๕๑ เอกองค์ยั้งงา ภาพงษ์
 ทรงพระยาราชหงษ์ เจริญ
 ดั่งพระกมธาคันทรง ดำมารก
 โด่เกศพรรณรายเรือง อร่ามด้วยอาภรณ์ ฯ
- ๕๒ องค์องค์ทรงมยุระทอง อินทรี
 อ้อมาษยกุมภี เจริญ
 มังกรฤทธิราวี วาพณาก
 เตรีงเตรีเหราเดียว เติงอจรรต ฯ
- ๕๓ กตองชนะบ่แก้วเป่า ดั่งวง
 แตรแตรนแตรนแตรเซ่ง แซ่ซ้อง
 ดั่งชื่อนะเพราะบันเตง ถึงโตต ใจนา
 พังดั่งเพลงสวรค์ห้อง หกชั้นเมืองบน ฯ

- ๙๔ ราชธาตุไถ่โทษรู้แก้ ธรัทกาญจน์
 เถลิงรถราชะยาน ยิงได้
 ราวรถมัญฉานตาน แด่เตี๋ย
 ครอบเครื่องสูงไถ่ให้ แห่หน้าหลังสถอน ฯ
- ๙๕ ตรีรงค์ทรงสัตว์ดีเพียง พิมพ์สุวรรณค์ สองแยะ
 ทรงราชกกุธภัณฑ์ เครื่องคัน
 เดี๋ยด้วยราชยานยรร ยงยศ ภาณุ
 ชักธาตุตาชชาวต้น เตี๋ยแท้ไปรยนำ ฯ
- ๙๖ รถมาน้ำรณน คอส่ง
 ฆราชเจ้ามเจ็ดทรง ผาดผ้าย
 สี่มาชนังดำรง ธรรมอ่าน ไปนา
 ที่รณผ้ายท่าย ฝักรกกระฉิงชู ฯ
- ๙๗ เมืองหลังถวนคำทาว ทูลถอง
 นังยกตายชนวนทอง เกือกหง้า
 เตี๋ยครอบไถ่เสวตรครอง กระถ้ำพอก สรวมแยะ
 โดยเตี๋ยธาตุผ่านฟ้า ชิดชิดอหุหรณ์ ฯ

- ๘๘ ต้องฟากสองฝ่ายข้าง ทางถนน
 ๘๙ พันพวงมหาชน ไฟว์ฟ้า
 ๙๐ ขัดแอสร์ดับสัน เบียดเคียด
 ๙๑ ดูแห่งรรษาหน้า ส่นกน้ำจใจหง ๗
- ๙๒ รถถึงที่ถ้อมชัก ทักษิน
 ๙๓ ดำรอบขอบโดยบริต ว่าไว้
 ๙๔ บ่ายรถจรตทวารณิ ตรงอุ ตรนา
 ๙๕ เขิญราศุของไทให้ สถิตยตงตามควร ๗
- ๙๖ เติงประ โคมคครุ่มครุ่ม เกร
 ๙๗ เจอตำเนียงโคกี้ แห่งห้าม
 ๙๘ อักต้องอรรคราชย์ อักญาตี พระนา
 ๙๙ โคกสุตุดุดาตกด้าม กัดดกตุ้มกตางดมร ๗
- ๑๐๐ มหุศพครบสิ่งได้ สาร์พรณ
 ๑๐๑ โชนค่อโชนประชันกัน เก่งกรวด
 ๑๐๒ หุ่นค่อหุ่นเต็มอชน ชิงชนะ กันนา
 ๑๐๓ ดกรค่อตกรวด ค่องวประชันกัน ๗

- ๑๐๒ โรงหนึ่งโชนเหตั้นเมื่อ หนุมาน
 ส้มเตีจองค์อวดดาว ตรีไฉ
 ให้นำอำมรงค์กาญ ชนะกับ สไบนา
 ไปส่งองค์อนุชไท้ ราชปรัยรุมตี ฯ
- ๑๐๓ โรงหนึ่งเสียงเสวราเร่ง กดองคัง
 พยุหัยกษโยชาอึง ไห่ร้อง
 พลตึงวึงถบถึง โจมจับ
 ราชบุตรวางค์รตอ้ง ตักษณตัมในสนาม ฯ
- ๑๐๔ โรงหนึ่งหุ่นเหตั้นเรื่อง โสวัต
 ปางเตีจโดยตงคัต คุ่มเต้า
 พบองค์อนงค์สวัสดิ์ ปทุมเมศ
 ส้มต้นทชิตเซยเคถ้า ถอดคตอ้งตองเกษม ฯ
- ๑๐๕ โรงหนึ่งคนเซิตเต็น คัวตมุน
 เริ่มเรื่องไชยทัตคุณ เวทค้อง
 หตงไหลดไผ่ตรุน ยาวเรศ หนึ่งนา
 บ่น่ายคถายคถาดห้อง เสน่ห้ใหม่เม้าโนม ฯ

- ๑๐๖ ดกรื่องรเด่นร้อง เดียงไผ่
 ฅบ้นำทำนองใน นาฏพ้อง
 ถักนุชบุษบาไป ถ่มตู่ เจ้านา
 ฅค้จรรกรตร้อน รับรันพดตาม ฯ
- ๑๐๗ ดกรจอมจักรพรรดิเจ้า ธรณินทร์
 ถ้วนเหล่าเยาวยุพิน ผ่องหน้า
 โฉมครค่นางอินทร์ อรรคราช
 ไกรพิศจิดรเจียนบำ บันเพ็ชมเมอผัน ฯ
- ๑๐๘ ร้องเรองอนรทรรัง แรมดง
 อารักษรภักค้องค โอบบ่ม
 ถ่มตู่อุษาทรง เต่าวภาคย์
 ยามพิโยคไค้กกถุ่มคถุ่ม คดั่งไค้ไค้ใจตรอม ฯ
- ๑๐๙ งวจันจวบแฉ่งช่อน เดียงชาน
 ม้าถ่อชอด้ประดาน แซร์ช้อม
 ดำเนินเรองค่านาน เทียนเต็ก
 ปางบุศหร่านช่น้อม ปกั้งเจ้าไผ่สุวรรณ ฯ

- ๑๓๐ ถิ่นถิ่นเคยให้ถ้ำ อังคต
 จัโปได้หัดบน หัดบ้อง
 เขียนภักตร์พิภดผล หลายอย่าง
 เกราะประหลาดคาคช้อง เช่นเชอพงษ์พญา ฯ
- ๑๓๑ ระเบิดำเรียมเคต้า เปนกง
 เพ็ญพิภคชองคทรวง เด็วรู้สรว้อย
 ดั่งวาดสุพรรณวง คามทศ
 จับคู้แขนชัย ชด้นขวานาญเพลง ฯ
- ๑๓๒ ชาติครุคตบทุบทั้ง กลองโตน
 ราชบัลลิตัดเฮวโชน อ่อนแปด
 คนกรับรับชยันโยน เดียงเย็น ไปนา
 ร้องเรอกรถเสนแก่ ห่อขย่มยาไปรย ฯ
- ๑๓๓ มอญว่าจำจริดค่อน งอนคม
 ราชมิตรเมียรนม นาฏพริ้ง
 กตธองแกตังคจกตังกตม เขวกด้อม
 คนมกตักตอบทง ทัฬห
 ทเอนมนาง ฯ

- ๑๑๔ โชนหุ่นหนึ่งงวของ ราชการาย
 คุบเปอนันนิยาย อย่างพื่อน
 หุ่นจีนหุ่นดาวทวาย มอญพม่า
 มีมากหลากหลายชื่อน แซวช้องอิงคณิง ฯ
- ๑๑๕ เทพทองสองฝ่ายไต่ คอบกัน
 หึงบ่อายชายฉรร เค็กเย้ย
 ฝ่ายหึงหยาบคำหยัน คอบค่อ
 พันแต่ฮายอเฮ้ย ประพันคนหัว ฯ
- ๑๑๖ โหม่งक्रमเทวดไศศดา ดุจหมี่
 กำพดักดองค บุ่มชอง
 รเบงยังมยุรี ผูกร้าง
 โอตะพ้อดำพองร้อง ร่ายรวตตบคน ฯ
- ๑๑๗ สังกัด้ามชัวไม้ หกคะเมน
 แพนรำทำโยนเยน โยกย้าย
 ไต่ถวดตุงเทเวน ทรหะระ มานา
 ถอดบ่วงทวงเห็นคล้าย พิคเดอยวัดวง ฯ

- ๑๒๒๒ ไทยธรรมคำเต้เต้ง ชาวบริน
 ฝูงนิกรมากิน ห่อนซื้อ
 มักเมาสุราริน คุดคิม
 เกษมสุขไปทุกมีอ คราบแฉ่งงานหดวง ฯ
- ๑๒๓๓ นักเตงเทียรเทียรเหตั้น ตาแฉ่ง
 พบบ่อนเบียดคอบอยแทง ถวเบย
 เจ้ามือค่อยจายแจง ผจรวบ
 ร้องกักยักฤเคย บโหดตอชอเต้ง ฯ
- ๑๒๔๕ ทงทานหวิญะทง ฉตากหตาย
 ฉตากคชโคแตกวาย มิงม้า
 ไถแอกอกรือพาย เกวียนต่าง
 เกตอณกถนพตไพรฟ้า พรังพร้อมรับทาน ฯ
- ๑๒๕๕ คนคุมพวกพ้องชวง ชิงฉตาก
 พรркเพื่อนไครมีมาก รับได้
 ชกค้อยเตระดำบาก เจ็บบ่วย
 คัวระบมเปนไ้ กัดบเหย้าพยาบาต ฯ

๑๒๖ ฉ้ายันท์ควนค้ายคำ คกดิน
 หนึ่งประนังเกริน เร่งไม้
 เชิดพระเด็จทรงศิปปี สองต้อง กันนา
 เพี้ยพากย์กตองตะโพนให้ เริ่มเหตั้นเฉลิมวัน ฯ

๑๒๗ โรงหนึ่งอรไทมิ่ง มณโฑ
 หุทพิยตติโด หลั่งถัน
 ไล่ตโรงเรือขลุโร ไฉยราพ
 น่านเรศร์คำตัน ดูด้าวบาดาต ฯ

๑๒๘ บัดไทธเด็จจด้วย จักุตมภ
 อักพระญาติันม แหน่งน้อย
 ถึงถวายประนมคม วรรณาค
 จุกบุบผาเพด็จพร้อย พุ่มแพรวราชาม ฯ

๑๒๙ ถวายเพชรวิตมุขบ้าง บิดชาว
 ช่อม่วงพวงพยับยาว ฟาบเพ็ญ
 พลุแดงดั่งดวงดาว ดอยเด่น
 โบบ่งป้าบเลี้ยงเลอย ประทศพิงคังผาง ฯ

- ๑๓๐ ๑ วิหคเห็จตรวจเครื่อห้อย เวทล
 ดินรพคอบนัชน แดกฝ้าย
 กังหันผะกาดท พเหยงซ้อ แจ่มนา
 เพตังกระถางวางตม้าย มิงไม้ในกระถาง ฯ
- ๑๓๑ ๑ มิงมิงกรแก้วพ้อ พัดวัด
 ๕ ทงพยัฆตากหางหัน แหกถ้อม
 ๕ ไฟรุ่งรัศมีจันทร์ เจ้มภักตร์ ผ่องแฮ
 ๕ พพิบบผาพ้อม ปถาดเพิงพังยด ฯ
- ๑๓๒ ๑ ผู้ชนกต่นกตุมทอด ทฤษฏา
 ๕ เปนพวกพนักหนา ฟันอง
 ๕ โยงยุคนุคชัภาพ กั้นเทียว
 ๕ ดาวหน่มช่มชันพอง ม่ายชม้ายเมียงกัน ฯ
- ๑๓๓ ๑ ครนโถงถงานเงอม เมฆา
 ๕ ดงฆบงัดกุดา ถาค์เต้า
 ๕ จบจ้งหวัดนครา ราเมศ
 ๕ ทงวัดหัวเวียงเจ้า ห่อนเว้นองค์ตั้งษ์ ฯ

- ๑๓๘ อรรคทานสองไท่ท่าน อวยทาน
 ตั้งฆตภาพถัการ เกิดเกอ
 สมนะมโนพาร ยินมตาก
 ตั้งพนับว่าสองเนอ หน่อสร้อยดัยมฏ ๗
- ๑๓๙ ยามเพราพระสร้องมี มาฉิน
 วิเศศัรรรของบัน เทียบได้
 เอมโธชโกชนพยัญ ชนระศ์ อร่อยนา ๗
 ฉินได้ร้จเศกพรให้ แต่เจ้าจอมดกต ๗
- ๑๔๐ เทศนาเตาฉนิฉน้อม ในแด
 ทรงทราบในกระแดร์ ได้รตเบื่อง
 จมเตวีจพระเศด็จแปร ไปรยทรวพย์ ทานนา
 ครนัรพักตบย่างเยอง ดกิตยหน้าเมรุทอง ๗
- ๑๔๑ กุมภมณิตตฤแก้ว เทชาร
 ทักษิโนทกาจาน เจ่งหล้า
 คังกมลปณิธาน ไปรตโตกย
 ผลแผไปทัวหน้า ดักว้ฉนดับตถาน ๗

- ๑๔๒ ฝ้ายกษัตริย์ขัตติยเชอ ชาติประยูร
 ชักหม่อมมาตยาทุต บาทเฝ้า
 ห้ามแห่น้ำมันมองมุต มาช่วย
 อันคัมภีร์ปกรณเจ้า มากน้อยตามมี ฯ
- ๑๔๓ ราชคุณของสองฝ่ายถ้วน เจ็ดวัน
 ชักราชศุภดาณ กัดบด้าว
 ส่วนสองราชทูไทย ฌเชญโกษฐ์ ตูนา
 ขดงกฏจงกรท้าว ท่านให้ไฟถั่ง ฯ
- ๑๔๔ อัมพินจันทนาศเนอ กฤษณา
 ไล่ต่างคั่นกาษาฎา ฝูเพองฟ่ง
 ราชวงษุโรรา เดียรดาษ
 โหยโผอกโคกสถัตตัง อูระรอนรนใจ ฯ
- ๑๔๕ อกันวิโรจเรือง แสงฉาน
 ใหม้ราชูปเนนภักมาน มอดม้วย
 ฌญมอบไล้ฮังการ ถกที่นัง นาวนา
 คิงชักแห่นแท้ด้วย ตกท้อชเลตอย ฯ

- ๑๔๖ กิจดอยเสร็จแล้วเด็ก งานฉลอง
 บำเหน็จให้สัมปอง พวกละแ่น
 ไพโรถวดทุกหมวดทอง แจกหมด
 อำมาตย์ราชฤๅณ ท่วนถ้วต้วคน ฯ
- ๑๔๗ ครั้นเสร็จปรีติยาของ ยอทาน
 เกษมศุขทุกทีพวาร์ ว่างร้อน
 ธรรมพิศาศตมาน เต็มอภากย์
 เปนปิ่นนครคั่น โถกยชนเคียงถ้ววรรค ฯ
- ๑๔๘ บรม ธรรมิกนารกเจ้า จอมกรง
 ศพ พระธาตุไทผดุง เด็ดแล้ว
 จบ ทิศพาศเมืองมุง มาขึ้น ชมนา
 เสร็จ เรื่องโดยใจแกต้ว แต่งแกต้งกตอนชยาย ฯ
- ๑๔๙ ปฐมวียะยาวถ้องเนอ ชันษา
 เอกเพศเสศมาตรา ควบเก้า
 เถาวคนธสมญา มัญญ์คี่
 เชิญเรื่องพระศพเจ้า จตุกได้เปนโคตง ฯ

- ๑๕๐ ผู้ถูกท่อนอยดยังง ยำเพียร
 สามารถอาจใจเขี่ยน คำเช้า
 โดยรักภักดีเรียน จบเรื่อ
 พระศัพพะครเจ้า เจตมอภานาม ฯ
- ๑๕๑ คณรรค์ตฤษติแจ้ง จวบจบ
 วัเรื่อบรมศัพ เสร็จแล้ว
 ปรงเปรียบด้นรอบ กระจูเพื่อง ฟังแฮ
 เณตมพระเกยวติเกรอกแผ้ว ม่อ่งเพียงพนัแต่ง ฯ
- ๑๕๒ คุแ่งเคมค่อน้อย นำนาม
 กรมหมื่นศรีตเรนทรวาม ราชเชอ
 นิพนธ์พจนพากย์ดยาม ยอเกยวติ
 เปนกระโถงหลายเคอ แ่งไฉวฉักระวี่ ฯ

